

Turvalliset ja esteettömät reitit Vantaan ikäihmisille (TERVI)

Vammaisneuvoston kokous 10.5.2023
Anna Kirjanen

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Hankkeen perustiedot

MITÄ?

Kaupunkiympäristön turvallisuuden ja esteettömyyden edistämishanke Vantaalla.

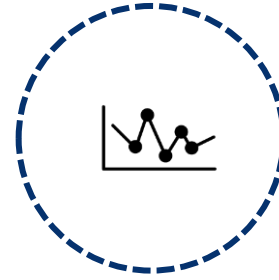
Kohderyhmänä ovat vantaalaiset ikäihmiset sekä liikkumis- ja toimimisesteiset henkilöt.

Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä hankkeen kohderyhmien kanssa.

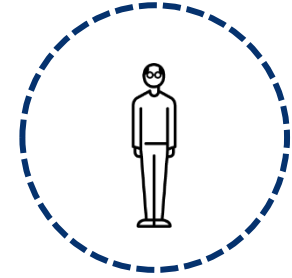
MISSÄ?

Tarkastelualueena on Vantaan kaupunki.

MILLOIN?

Hanke toteutetaan tammi–syyskuun aikana vuonna 2023.

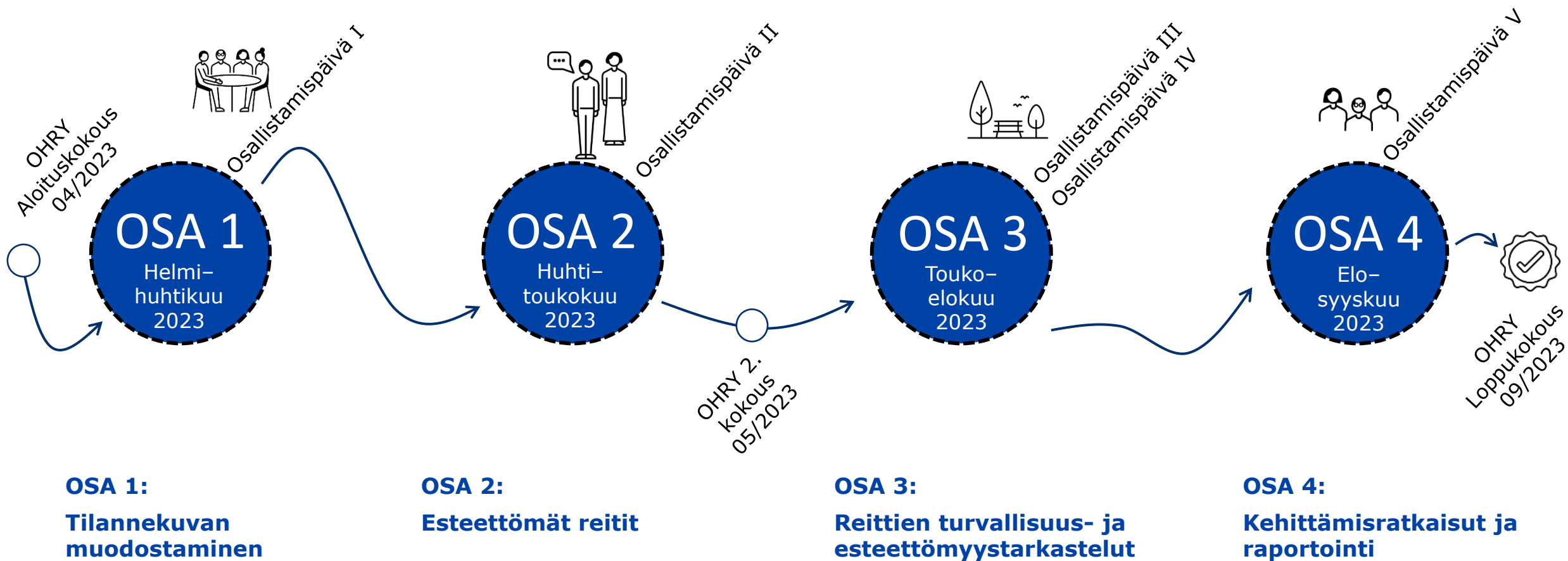
KUKA?

Hankkeen ohjaukseen osallistuvat kaupungin liikennesuunnittelu, hyvinvointipalvelut, asemakaavoitus ja viestintä.

Sidosryhmiä ohjausryhmässä edustavat Vantaan vanhus- ja vammaisneuvostot.

Muina sidosryhminä työhön osallistetaan asukkaita ja eläkeläisjärjestöjä. Mukaan pyydetään myös invalidiliiton ja näkövammaisten liiton alueyhdistykset.

Hankkeen työvaiheet ja aikataulu

Vuorovaikutustapahtumat

Työvaihe 1: Tilannekuvan muodostaminen

- Työpaja pidetty vammais- ja vanhusneuvostojen ja yhdistysten edustajille 25.4.2023

Työvaihe 2: Esteettömät reitit

Reittien määrittämisperiaatteiden esittely ja kommentointi

- Vammaisneuvosto 10.5.2023
- Vanhusneuvosto 16.5.2023

Työvaihe 3: Reittien turvallisuus- ja esteettömyystarkastelut

Kaikille avoimet kokemuskierrokset (kävelyt) neljällä alueella

- Tikkurila ja Koivukylä 15.8.2023
- Martinlaakso ja Myyrmäki 17.8.2023

Kutsut tulossa jakoon kesäkuun alussa

Työvaihe 4: KehittämISRatkaisut ja raportointi

Hankkeen tulosten ja kehittämISRatkaisujen luonnoksen esittely

- Vammaisneuvosto 20.9.2023
- Vanhusneuvosto 28.9.2023

Esteettömyyden erikoistason reittien määrittely

Luonnos määrittämissä periaatteista

Esteettömyyden tavoitetasot

Esteettömän rakentamisen SuRaKu-projektin myötä esteettömyydelle asetetut tavoitteet on perinteisesti jaettu kahteen tavoitetasoon: **erikoistasoon ja perustasaan**.

→ **Vantaan kaupunki hyödyntää tätä kahden esteettömyyden tason jaottelua kaupunkiympäristön kehittämisessä.**

Esteettömyyden erikoistasoa vaativat alueet ja reitit määritellään alue- tai reittikohtaisesti ennen toteutussuunnittelun käynnistymistä.

- Erikoistaso määräytyy alueen palvelutarjonnan ja käyttäjämäärien mukaan tavallista suurempia esteettömyysvaatimuksia omaavista alueista, reiteistä tai kohteista.
- Erikoistasoa vaativat alueet ja niiden rajausta tehdään aina tapauskohtaisesti.

Esteettömyyden perustaso

- Peruskorjauksessa pyritään vähintään perustason tavoitteeseen.
- Tavoitteena on, että myös kaikki uudisrakentaminen on vähintään esteettömyyden perustason mukaista.

Poikkeuksellisissa olosuhteissa (kuten korkeuserot, historialliset arvot ym.), voidaan hyväksyä myös kiertävät esteettömät reitit.

Kuva: Ramboll

Erikoistason esteettömät reitit

Vantaan kaupungin nykyiset periaatteet

Vantaalla esteettömyyden erikoistasoa vaativien kohteiden osalta noudatetaan kaupungin omia periaatteita, SuRaKu-ohjeistusta sekä Sujuva-ohjetta, jotka linjaavat suunnittelua seuraavasti:

- **SuRaKun mukaisesti** erikoistason alueet määritellään palvelutarjonnan ja käytön mukaan.
 - Erikoistason kohteiksi on määritetty SuRaKussa kävelykatuympäristöt, keskusta-alueet, joilla on paljon julkisia palveluita, palvelukeskusten ja -talojen ympäristöt, sairaaloiden ja terveysasemien ympäristöt, muut vanhus- ja vammaispalveluiden toimintapaikkojen ympäristöt, julkisen liikenteen terminaali- ja pysäkkialueet, liikunta- ja leikkipaikat, joissa on kiinnitetty erityisesti huomiota niiden soveltuvuuteen eri käyttäjäryhmille sekä erityiset esteettömät reitit esimerkiksi virkistysalueilla.
- **Asemaympäristöjä** koskee esteettömyyden erikoistason vaatimukset.
 - SUJUVA-ohjeen määritelmän mukaisesti asemaympäristö on määritelty käsittämään sekä itse aseman, eli metro tai juna-aseman asemarakennuksineen sekä esteettömät reitit lähimmille joukkoliikenneyhteyksille, saattoliikenne- ja pysäköintialueille.
- **Vantaan kaupunkitilaohjeen mukaisesti**
 - Bussipysäkit toteutetaan lähtökohtaisesti aina esteettöminä, vähintään perustason mukaisesti.
 - Pääosin erikoistason ratkaisuja käytetään esteettömyyden erikoistason alueilla, kuten asemaympäristöissä.
 - Esteettömyyden erikoistason mukaisesti toteutettavat pysäkit ja niiden yhteyteen tulevat reitit määritetään tapauskohtaisesti.
 - *Raitiotiepysäkit toteutetaan aina esteettömyyden erikoistason ratkaisuinä. Lähtökohtaisesti erikoistason reitti jatketaan lähimmälle vaihtopysäkinä toimivalle bussipysäkillä ja/tai juna-asemalle. Raitiotiepysäkkien lähiympäristössä muut esteettömyyden erikoistason reitit määritetään tapauskohtaisesti mm. palveluverkon mukaan.*

Erikoistason esteettömät reitit

Vantaan kaupungin periaatteet, luonnos tarkennuksista (1/3)

Yleiset periaatteet

- **Erikoistason reittien määrittely kuvaa tavoitetilaa ja ohjaa suunnitteluratkaisujen valintaa.**
 - Suunnittelussa ja rakentamisessa käytetään kunkin alueen tavoitetason mukaisia mitoitusohjeita ja muita linjauksia.
 - Jatkossa esteettömien reittien jatkuvuus on tarkastettava aina asemakaavan laadinnan yhteydessä ja määrittelyä päivitetään jatkuvana prosessina tavoiteverkon reittiaineistoon.
- **Erikoistason määrittelyn lähtökohtana on, että**
 - Reittien määrittely toteutetaan **olemassa olevan** katuverkon ja puistoreittien jalankulun reiteille. Kohteiden suunnittelun edetessä reittien linjauksia päivitetään.
 - Reittien varrella sijaitsevat **suojatiet** toteutetaan erikoistason ratkaisujen mukaisina. Reittien varrelle sijoittuvat jalankulun ylityspaikat eivät kuulu erikoistason tavoiteverkkoon.
 - Nykyisen verkon lisäksi on tunnistetaan **kehittyviä maankäytön alueita**, joilla tarkka erikoistason reittien määrittely tulee tehdä suunnittelun edetessä.

Erikoistason esteettömät reitit

Vantaan kaupungin periaatteet, luonnos tarkennuksista (2/3)

- Erikoistason reiteillä **pyritään reittien jatkuvuuteen** ja riittäviin yhtäjaksoisiin erikoistason reitteihin tärkeimmissä jalankulun kohteissa.
 - Erityistä huomiota kiinnitetään jatkuvuuteen yleiskaavan kaupunkikeskustan alueilla (C-merkintä), liikennepoliittisen ohjelman keskusta-alueiden sekä kestävän liikkumisen vyöhykkeiden alueilla sekä kävelyn edistämishjelman kävelyhubien alueilla.
- Tavoitteena on määrittää erikoistason reitti suorimman reitin mukaan. Poikkeuksellisissa olosuhteissa voidaan hyväksyä myös **kiertävät erikoistason esteettömät reitit**.
 - Korvaava reitti linjataan kulkemaan mahdollisimman läheltä ensisijaista yhteyttä.
 - Syinä korvaavalle reitille voivat olla mm. korkeuserot tai historialliset arvot.
- Tavoitteena on **erottaa jalankulku- ja pyöräliikenne** toisistaan erikoistason reiteillä.
 - Mikäli erottelu ei ole mahdollista kadun poikkileikkaus huomioiden, turvataan riittävä väylän leveys käyttäjämääriin nähden.
- **Kävelykadut** ovat esteettömyyden erikoistasoa.

Erikoistason esteettömät reitit

Vantaan kaupungin periaatteet, luonnos tarkennuksista (3/3)

Palvelukohteisiin liittyvät kriteerit

- **Esteettömyyden erikoistasona ovat joukkoliikenteen terminaalit ja keskeiset solmupisteet**
 - Juna-asemat: asemaympäristöt sekä kulkuyhteydet asemaan liittyviin palveluihin (asemarakennus sekä reitit lähimmille joukkoliikenneyhteyksille, taksiasemalle, saattoliikenne- ja pysäköintialueille)
 - Bussiterminaalit: keskeiset reitit terminaalien alueella
 - Raitiotiepysäkit: pysäkit ja niiden lähiympäristöt (ml. suojatiet, odotustilat ja reitit bussin vaihtopysäkeille).
 - Lentoasema: keskeiset reitit aseman ympäristössä
- Erikoistason **reitti turvataan vähintään palvelukohdetta lähimmälle bussi- ja raitiotie pysäkille tai juna-asemalle palveluverkon mukaan**. Erikoistason reittien määrittämisessä käytettäviä kaupungin palveluita ovat seuraavat:
 - **Vanhus-, vammais-, sosiaali- ja terveyspalvelut** (vammaispalvelun päivätoiminta, kehitysvammahuollon työllistämispalvelut, kehitysvammahuollon päivätoiminta, iäkkäiden päivätoiminta, iäkkäiden sosiaalityö, terveysasemat, sairaalat, kehitysvammapoliklinikka, hyvinvointikeskukset)
 - **Alueet, joilla on paljon vanhus- ja vammaisasuntoja** (asumisyksiköt seuraavin osin: iäkkäiden palveluasuminen, iäkkäiden laitospalvelu, kehitysvammahuollon asumispalvelut, vammaispalvelun asumispalvelut)
 - **Liikunta- ja leikkipaikat, joilla on huomioitu kaikki käyttäjät** (Kuusijärven uimaranta, uimahallit, leikkipaikat selvityksessä)
 - **Esteettömät reitit virkistysalueilla** (erikseen määritetyt kohteet/selvityksessä)
 - **Muut palvelut** (Vantaa-infot sekä koulut, joiden yhteydessä terveyspalveluita)